

DANĚK SKVRNITÝ

NAUČNÁ STEZKA HEŘMANOV DANĚK SKVRNITÝ

(*Cervus elaphus*) zastávka č. 14

Tento projekt vznikl za vzájemné spolupráce a podpory Obecního úřadu Heřmanov a Eko farmy Zelené údolí.

Původní oblastí daňků byla Malá Asie a hlavně území dnešního Turecka. Jednou z evropských zemí s velmi starým chovem daňčí zvěře je Anglie. Daňčí zvěř tam byla dovezena pravděpodobně již Římany ve druhém až pátém století našeho věku. Odtamtud se rozšířila přes Dánsko a Německo do celé střední Evropy. Do našich zemí se dostala zhruba v období po husitských válkách. První konkrétní zápis o ní pochází z roku 1465. Byla chována především jako oborní zvěř a teprve později se dostala do volnosti. Ve volných honitbách se velmi dobře aklimatizovala.

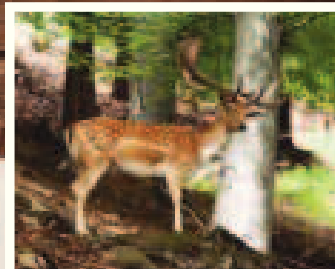
Samec daňčí zvěře, daněk, bývá blíže určován podle vývoje, tvaru a jakosti paroží (špičák, vařečkář, slabý nebo silný lopatáč apod.).

Samice daňčí zvěře, daněla, bývá blíže určována buď podle věku, pak hovoříme o mladé a staré daněle nebo podle činnosti a označujeme ji jako vedoucí, vodící apod. Jednoletou až dvouletou samici nazýváme čiplenkou nebo danělkou.

Mláďata daňčí zvěře jsou nejdříve daňčaty, později daněčkami a daněčky.

Způsobem života se v mnohém podobá jelenovi. Často se za dne vyskytuje na otevřených světlých místech v lese. Rychlostí běhu se jelenovi vyrovná. Má ale odlišný styl běhu, při klusu mnohem více zvedá nohy. Pokud se potřebuje rychle přemístit, hopká po všech čtyřech jako kozy. Dokáže přeskočit i dvoumetrovou překážku. Jeho chůze je půvabná jako u jelena.

Ke spánku vždy uléhá na všechny čtyři, nikdy na bok. Rád spásá na pasekách trávu. Pokud však sní jedovaté rostliny či houby, umírá. Na pasekách se daňci sdružují v malá až větší stáda, která pak lépe čelí nebezpečí. Stáda se moc nestěhují, dlouhou dobu zůstávají na jednom místě. Po ukončení období říje se většinou od stáda oddělují starší samci, kteří pak žijí samostatně. V období, kdy pomalu začíná říje, vyhledávají samci svá stáda a odhání mladé špičáky - mladé samce bez lopatovitěho tvaru paroží, které jim naroste později. Ti pak utvářejí menší skupiny. Po říji se však tito mladí slabší samci vrací do stáda. V době říje předvádí velice zajímavé chování při boji o samice a hlasitě se projevují, odborně řečeno "rochají". Říje trvá dva

až tři týdny na konci října a začátku listopadu a pozorovat daňky v tuto dobu je úžasný zážitek.

Podobně jako u jelení zvěře jsou i u daňčí zvěře značné rozdíly ve velikosti a váze mezi oběma pohlavími a navíc značné rozdíly mezi zvěří z různých lokalit. Jednotlivé údaje mají proto značný rozsah minimálních a maximálních hodnot. Pro délku těla se udávají hodnoty od 130 do 160 cm, pro výšku v kohoutku od 85 do 110 cm, pro výšku v kříži ještě o něco vyšší hodnoty a délku kelky 16 až 19 cm.

Tělesná váha:

daňčata 10–30 kg,
danělký 20–40 kg,
daněly 30–50 kg,
mladí daňci 30–70 kg,
dospělí daňci 60–100 kg.

Daňčí zvěř vykazuje nejmenší barevnou stálost z naší spárkaté zvěře. Barva její srsti může být velmi rozdílná a pestrá. Za základní zbarvení letního šatu lze považovat jasný červenohnědý tón s výraznými řadami bílých skvrn. V zimě převládá u těchto kusů tmavá, šedohnědá barva; partie v létě bílé (břicho, vnitřní strany běhů, obřitek, spodní strana kelky) jsou v zimě světle šedohnědé. Bílé skvrny v zimě prakticky mizí, nebo zůstávají pouze jejich nezřetelné stopy. V létě vystupuje ještě zřetelný černý pruh na hřbetě, táhnoucí se až do špičky kelky.

Podobně jako u jelení zvěře začínají na jaře přebarvovat nejdříve nejmladší kusy; čím je kus starší, tím přebarvuje později. Přebarvování mladých jedinců začíná ke konci dubna až na začátku května. Starší kusy začínají přebarvovat až ke konci května. Jarní přebarvování trvá asi 40 dní. Podzimní přebarvování trvá u daňků poněkud déle než u daněl, protože spadá do období říje. Začíná v první polovině září a končí u daňků ke konci října nebo na začátku listopadu, u daněl v druhé polovině října. Podzimní přebarvování daňků trvá 50 dní, daněl asi 40 dní.

